

Ouderschap en relatiekwaliteit in nieuw samengestelde gezinnen

Sofie Vanassche, An Keppens & Liesbeth De Lepeleire
Arteveldehogeschool
KU Leuven

KU LEUVEN

Plusouderschap: de context

- Grote meerderheid gescheiden ouders 'herpartnert' snel
  - 'Sociaal' ouderschap
- Co-ouderschap als norm
  - Vervangouders worden 'plusouders'

Copyright: <http://www.anna-sikkes.nl/portfolio/twee-huizen.html>

Ouderschap in meervoud: kansen

- Nieuwe partners (plusouders) zijn dé opvoedingspartners van gescheiden moeders en vaders

Variabele	Categorieën	Plusvaders		Plusmoeders	
		n	%	n	%
Met partner praten over het kind	Minder dan één keer per maand	28	14,9%	67	32,4%
	Maandelijks tot wekelijks	109	58,0%	110	53,1%
	Minstens meerdere keren per week	51	27,1%	30	14,5%
	Totaal	188	100,0%	207	100,0%

Ouderschap in meervoud: kansen

- Nieuwe partners (plusouders) zijn dé opvoedingspartners van gescheiden moeders en vaders

Variabele	Categorieën	Plusvaders		Plusmoeders	
		n	%	n	%
Met partner praten over het kind	Minder dan één keer per maand	28	14,9%	67	32,4%
	Maandelijks tot wekelijks	109	58,0%	110	53,1%
	Minstens meerdere keren per week	51	27,1%	30	14,5%
	Totaal	188	100,0%	207	100,0%

Variabele	Categorie(ën)	n	%
Tijdens het voorbije jaar gesproken met ex-partner over kind	Nooit	285	27,1%
	Minder dan één keer per maand	297	28,3%
	Eens per maand	166	15,8%
	Meer dan eens per maand	295	28,1%

Ouderschap in meervoud: kansen

- Nieuwe partners (plusouders) zijn dé opvoedingspartners van gescheiden moeders en vaders
- Kinderen hebben vaak een goede band met plusouders, ook al zijn ze geen genetische nakomelingen

=> Plusouders zijn additionele socialisatiefiguren in het leven van kinderen: intergenerationele solidariteit (*resources & care*) en sociale mobiliteit

Ouderschap in meervoud: bedreigingen

- Confrontatie van verschillende gezins'culturen'
- Complexe intergenerationele overdracht van resources & solidariteit
- Risico op rol-ambigüiteit
  - Meerdere rollen door zelfde ouder
  - Meerdere ouders

"Als ik de kinderen in bed leg, denk ik soms: 'Yes! Ik ben zeven uur van die kleine fuckers verlost'"

De 10 waarheden van Siska Schoeters

Siska Schoeters (33) is niet alleen Studio Brussel-presentatrice. Ze is ook het lief van Tomas De Soete, de moeder van Lucien (4) en de stiefmoeder van Leon (11) en Martha (9). Vier hoofdrollen tegelijk voor je rekening nemen: het is geen recept voor een zorgeloos leven. "Ik vraag me voortdurend af of ik het allemaal goed doe."

Variabele	Categorieën	Plusvaders		Plusmoeders	
		n	%	n	%
Kwaliteit van de relatie met de andere ouder van het kind	(Heel) slecht	72	38,1%	90	41,3%
	Niet slecht, niet goed	78	41,3%	94	43,1%
	(Heel) goed	39	20,6%	34	15,6%
	Totaal	189	100,0%	218	100,0%
Begrip van de andere ouder voor de specifieke behoeften als plusouder	Nooit of zelden	75	41,7%	94	46,8%
	Soms	63	35,0%	71	35,3%
	Vaak of altijd	42	23,3%	36	17,9%
	Totaal	180	100,0%	201	100,0%

* Deze cijfers zijn gebaseerd op twee deelsamples van het databestand Scheiding in Vlaanderen (Mortelmans et al., 2011). De eerste subsample bestaat uit gescheiden moeders met een targetkind tussen de 4 en 17 jaar oud, samenwonend met een nieuwe partner (N=382). Van deze groep namen ook 203 plusvaders deel aan het onderzoek. De tweede subsample bestaat uit gescheiden vaders met een targetkind tussen 4 en 17 jaar oud, samenwonend met een nieuwe partner (N=366). Binnen deze groep namen ook 236 stiefmoeders deel aan het onderzoek.

Ouderschap in meervoud: hulpbronnen

- Gebruik opvoedings-/gezinsondersteunende diensten is heel beperkt
- Eén op twee ouders die geen hulp zocht, heeft onvervulde behoefte/nood
- Structurele drempels
  - Prijs
  - Onduidelijkheid/onbekendheid/... aanbod, ook van grote 'spelers'
  - Lange wachtlijsten

Je bent dan zeer emotioneel en dan al die praktische beslommeringen... Als je dan nog moet zitten graven naar juiste informatie of moet wachten op een afspraak die na weken pas kan doorgaan, wat het geval is bij vele instellingen... De drempel zou veel lager moeten liggen.

Ouderschap in meervoud: hulpbronnen

- Attitudegerelateerde drempels
  - Denken dat de problemen vanzelf zullen overgaan
  - De problemen zelf willen oplossen
- Sociale ongelijkheden in hulpbronnen & copingstrategieën
- Ouders vragende partij voor concrete tips & info
- Nood aan sociaal contact en uitwisseling met ouders in een gelijkaardige situatie

Eigenlijk blijft scheiden zowat in een taboesfeer. Je gaat uit elkaar en niemand moet het weten. Je wil zoveel mogelijk zelf oplossen onderling.

Op de school van de jongens was er op hetzelfde moment als mij ook toevallig een mama aan het scheiden. Met haar heb ik veel gesproken. Zo van: hoe gaat het met jou, wat doe je nu zo, hoe pak je dat aan?

Conclusie: plusouderschap biedt kansen

- Twee-oudermodel versus meervoudig ouderschap (multiparentaliteit)
- Nieuwsamengestelde gezinnen nog steeds 'incomplete institution'
- Verschillende discours rond sociaal ouderschap naargelang:
  - Context van het ouderschap: binnen versus buiten huwelijk, heteroseksuele versus homoseksuele koppels (mee-ouderschap), donorkinderen, adoptiekinderen, draagmoeders, pleeggezinnen, ...
  - Het maatschappelijk domein: erfrecht, sociaal statuut, familierecht, ...
- Toekomstig OZ: welke uitdagingen ervaren professionals die werken met gezinnen door diverse vormen van sociaal ouderschap?

Conclusie: plusouderschap kent uitdagingen

- Nood aan toegankelijke ondersteuning
  - Betrouwbaar, Bereikbaar, Bruikbaarheid, Betaalbaar, Bekend, Beschikbaar, Begrijpbaar
- In ontwikkeling: 'koffer' voor gezinnen tijdens en na relatiebreuk & nieuwe partnerrelatie
  - **Wat?**
    - Wegwijs doorheen bestaande aanbod aan diensten, hulpverlening, informatie, bronnen, ...
    - Toegankelijke taal
    - Reflectiekaarten, gespreksmethodiek
  - **Hoe?**
    - Modulair: voor professionals, ouders, kinderen/jongeren (grootouders, sociaal netwerk)
    - Beschikbaar via bibliotheken en organisaties & diensten die werken met gezinnen

Aanbod

Informatie

...

Wat mag volgens u niet ontbreken in onze koffer voor nieuw samengestelde gezinnen?

Tips

Reflectievragen

Mail jouw ideeën naar socie.vanassche@arteveldhs.be!